

Evaluation by teachers comments Turkish literature 9-10-11-12. The school textbook

Türk edebiyatı 9-10-11-12. Sınıf ders kitaplarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi

Serdal Işıktaş*, Eğitim Fakültesi, Girne Amerikan Üniversitesi, Girne, Kuzey Kıbrıs.

Suggested Citation:

Işıktaş, S. (2015). Evaluation by teachers comments Turkish literature 9-10-11-12. The school textbook, *International Journal of Innovative Research in Education*. <http://sproc.org/ojs/index.php/IJIRE>, 2(1),24-31

Gönderim 19 Ocak 2015; Düzeltme 20 Şubat 2015; Kabul edilen 07 Mart 2015.

Seçim ve hakem süreci sorumlusu Doç. Dr. Zehra Ozcinar, Atatürk Öğretmen Akademisi, Kıbrıs

©2015 SciencePark Research, Organization & Counseling. All rights reserved.

Abstract

This study reaches located in Cyprus and Turkish Literature teacher of 54 people, Opinions on the compatibility of Turkish Literature Textbook program was discussed. The main purpose of the study; Turkish Literature teacher is evaluated according to the opinions of the textbooks conform to the curriculum. Therefore, research in qualitative research involving 54 Turkish literature that has been studied in descriptive research model purchased from the teacher. Opinion on the specific dimensions according to the scale of the research are outlined. This sub dimensions, course objectives, comprehensiveness are features such as text selection program approach. Their views on the gender scale of teachers who participated in the study were analyzed according to seniority and type of school. Data analysis, t-test and ANOVA were used in the study. Therefore; According to the findings obtained from research They are not find literature teacher education programs in line with the general Turkish literature textbooks.

Keywords: Turkish literature, textbook, curriculum, teaching, teachers

Özet

Bu araştırmada KKTC'de yer alan 54 kişiye ulaşılan Türk Edebiyatı öğretmenlerin, Türk Edebiyatı Ders Kitaplarının programa uygunluğuna ilişkin görüşler ele alınmıştır. Araştırmada esas amacın; Türk Edebiyatı ders kitaplarının öğretim programına uygunluğunun öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesidir. Dolayısıyla 54 Türk edebiyatı öğretmenin katıldığı bu araştırma nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modelinde çalışılmıştır. Araştırmada ölçeğe uygun belirli alt boyutlara ilişkin görüşler belirtilmiştir. Bu alt boyutlar; dersin amaçları, kapsamlılık, metin seçimi program yaklaşımı gibi özelliklerdir. Bu özellikler ders kitaplarının programa uygunluğu temele alınmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin ölçeğe ilişkin görüşlerinde cinsiyet, mesleki kıdem ve okul türüne göre incelenmiştir. Araştırma da t-testi ve Anova veri analizi

* ADDRESS FOR CORRESPONDENCE: Serdal Işıktaş, Eğitim Fakültesi, Girne Amerikan Üniversitesi, Girne, Kuzey Kıbrıs.
E-mail adres: serdaliskitas@gau.edu.tr

kullanılmıştır. Dolayısıyla; araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre edebiyat öğretmenleri Türk Edebiyatı ders kitaplarını genel olarak öğretim programına uygun bulmamışlardır.

Anahtar Kelime: Türk edebiyatı, ders kitabı, eğitim programı, öğretim, öğretmen.

1. Giriş

Eğitim- öğretim süreci içerisinde yer alan öğretim programlarında derslere ilişkin yardımcı kaynak olarak ders kitabı yer almaktadır. Bu ders kitapları öğretmenlere birinci derecede önem taşıyan öğretim materyalleridir (Demirel ve Kiroğlu, 2005; Ünsal ve Güneş, 2004; Alderson, 2000). Eğitim kurumlarında öğretim programlarının hedef ve kazanımlarının gerçekleştirilmesi için ders kitaplarının da hem anlaşılır hemde işlevsel olabilmelidir. Ders kitapları öğretim planlarına uygun, belirli ünitelere göre planlı ve düzenli bir şekilde bilgi kaynağı olarak hedefleri yönlendiren temel dökümanlardır (Ceyhan ve Yiğit, 2003; Dubai, 2007). Bir eğitim-öğretim programında yer alan ve öğretmen kılavuzu olan ders kitapları, programda yer alan hedef ve kazanımların içerik doğrultusunda hazırlanması, öğrenme-öğretme süreçlerinin planlı ve etkili olarak yapılmasını sağlayan, yapılanların veya kazanılanların ölçülmesi için ölçme- değerlendirme ögesini içeren, millî eğitimin ve dersin amaçlarına uygun hazırlanmış önemli öğretim araçlarından biridir (Solmaz, 2009; Çetinkaya, 2010). Ders kitabının programa uygun hazırlanması, eğitimin hedeflerine ulaşılmasında önemli bir yere sahiptir. Eğitim programına sunulan araçlar olarak yer alan ders kitaplarının, öğrenci ve öğretmenlerin dersleri ile ilgili yönlendirmeleri ve etkili iletişimi sağladıkları, öğrenme-öğretme sürecini biçimlendirdiği, ihtiyaç duyulan farklı araç ve gereçlere ulaşılması ile ilgili yönergeleri uygulayan temel kaynak olarak ifade edilmiştir (Ashvind ve diğer., 2009; Eren, 1994; Güneş, 2002). Öğretim sürecinde yer alan ders kitapların eğitim faaliyetlerinde gizli kahramanlar olarak görev yapar ve öğrenmeyi kolaylaştırır. Bu süreçte ders kitapları eğitim-öğretim ortamını belirler ve öğretilecek materyal çoğunlukla ders kitapları ile sınırlı olmaktadır. Eğitim ve öğretim süreci içerisinde düzenlenmiş planlı eğitim faaliyetlerinde öğrencilerin ders kitaplarından neyi öğreneceği, öğretmenlerin ise neleri öğreteceği etkili olması bakımından yararlanılan temel faktördür (Özbay, 2000; Tepebaşılı, 2005; Yalçın, 1996). Bu bakımdan ders kitaplarının eğitim-öğretim süreci içerisinde hem öğretmen hemde öğrenci için öğrenme veya öğretme materyali olarak vazgeçilmez bir unsurdur. Dolayısıyla eğitim programında ders kitapları hedef ve kazanımların veya öğrenme-öğretme etkinliklerinin yönelik kararlar üzerinde de önemli etkilere sahiptir. Eğitim programı süreci içerisinde öğretmen kılavuzu olan ders kitaplarının eğitim-öğretim faaliyetlerine uygun olmalı ve öğrencilerin her türlü temel becerilerini, bilişsel, duyuşsal, devinişsel durumunu ve sürekli olarak geliştirici bilgi ve becerileri bu eğitim etkinlikleri kapsamında yer almalıdır (Kılıç, 2003; Kılıç ve diğer., 2001).

Eğitim programları sürecinde hazırlanan “Türk Edebiyatı” derslerinin öğretmen kılavuzu çerçevesinde tasarlanan ders kitaplarının öğrencilere türkçe ile sanat eseri ortaya koyabilecek, gündelik hayatla ilgili her türlü yazışmaları yapabilecek becerileri kazanmaları; edebiyat ile ilgili yazılı sözlü sanat eserleri ve felsefi yazılarını anlayıp mülakat etme ve değerlendirme becerisine ulaşmalarını, sanat metinlerini inceleyip onları yorumlayabilecek seviyeye ulaşmalarını sağlama ve türk edebiyatı çerçevesinde üretilen eserlerin metinleri inceleme, çözümlenme, değerlendirme ve yorumlama becerisini kazandırmak amaçlanmıştır (MEB, 2014; Çalışkan, 1996). Öğrencilerin, ders kitaplarında elde edilen bilgileri ve kazanılan becerileri derslerde elde ettiklerini yaşama tarzıyla birleştiren, kendi kimliğinin farkına varmış ve evrensel açı olmaları sağlanmıştır. Eğitim programı içerisinde uygulama faaliyetinde yer alan ders kitaplarının özelliklerini inceleyen fazlasıyla çalışmalar veya araştırmalar yapılmıştır. Bu ilgili araştırmalara bağlı olarak öğretim faaliyetlerinde yer alan etkinliklerin ders kitaplarına yansımadağı ve ders kitaplarında da eleştiri ve düşünce becerisi gibi davranışların kazanımına süreklilik ve gelişme göstermediği görülmüştür (Stylianidou, ve diğer., 2002; Hızarcı, 2009; Mülayim ve Soran, 2002; Stern ve Roseman, 2004; Synder ve Broadway, 2004). Bir başka araştırmalarda da ders kitaplarının yapılandırmacı bir öğrenme merkezinde görölse bile otantik öğrenme etkinliklerinden uzak kaldığı görülmüştür. (Bishop ve Anderson, 1990; Zahorik, 1991; Abraham, ve diğer., 1992; Moulton, 1997; Lubben ve diğer, 2003). Araştırmalarda ders kitaplarının öğrenci hazırbulunuşluk düzeyine göre hareket edildiği sanılarak öğretim ilkeleri arasında tutarsızlık ve uyum sorunu yaşandığı görülmüştür. (Moulton, 1997). İlgili araştırmalarda ders kitaplarının bilimsel açıdan paralel, programa uygun, ancak programın içerik bakımından, resim ve örneklerin günlük hayatla istenilen düzeyde uyumlu olmadığı ve yetersiz kaldığı görülmüştür (Güzel, ve diğer, 2009). Arslan ve Özpınar

(2009), yapmış oldukları bir çalışmada ders kitaplarının öğrencilerin ön bilgi düzeylerini dikkate almadığı ve içerik bakımından yer alan tutarsızlıklar, hazırlık soruları, değerlendirme sorularında yaşanan sıkıntılar gibi uygulama basamağında yetersizlik görüldüğünü tespit etmişlerdir. Yapıcı (2004) yaptıkları araştırmada ders kitaplarının görsel ve biçimsel olarak öğrenci düzeyine uygun olmadığı, öğrenci merkezli yazılmadığı, program geliştirme ilkelerine uyulmadığı, estetik açıdan yeterli olmadığı, bilgi ve yöntemlerin güncel olmadığı gibi sorunları teşkil etmiştir (Ceyhan ve Yiğit, 2005). Bu araştırmada ilgili araştırmaların taramasında Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı ve Türk Edebiyatı ders kitapları ile ilgili çalışmaların, program ve ders kitaplarının yeni olması nedeniyle çok az olduğu veya sınırlı olduğu tespit edilmiştir.

1.1. Çalışmanın amacı ve önemi

Bu araştırmanın amacı; değişen öğretim programlarına paralel olarak Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı tarafından hazırlanan Türk Dili ve Edebiyatı ders kitaplarının o alanın öğretmenlerinin ders kitaplarına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Ders kitapları, eğitim faaliyetlerinde öğretmen ve öğrencinin bir arada ortak kaynakta birleştiği bir öğretim aracıdır. Ders kitaplarını değerlendirme süreci, eğitimin hedeflerinin belirlenmesi ile başlayan hedef ve kazanımların öğretim programları çerçevesinde oluşmasıyla devam eden, öğrenme-öğretme süreçlerinden etkinliklere, öğretmen ve öğrencinin rollerinden bir sınıf ortamında bir ders saatinde yaşananlara kadar bütün aşamaları inceleme-araştırma imkânı sunar. Türk Dili ve Edebiyatı ders kitaplarının öğretim programı değişikliklerine göre kitap yazım komisyonu ve kitapların değerlendirilmesine yönelik çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmeye bakamından önem arz etmektedir.

1.2. Problem cümlesi

Eğitim programları doğrultusunda ders kitaplarının eğitim faaliyetlerinde ne kadar etkili olduğuna ilişkin öğretmen görüşlerini ele almak önemlidir. Araştırma doğrultusunda aşağıdaki problem durumlarına cevap aranmıştır.

1. Edebiyat öğretmenlerinin 9-10-11-12. Sınıf Türk Edebiyatı ders kitapları ile ilgili düşüncelerinin sıklık ve yüzde dağılımı nedir?
2. Öğretmenlerin ders kitaplarına ilişkin görüşleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Öğretmenlerin ders kitaplarına ilişkin görüşleri ile mesleki kıdem arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Öğretmenlerin ders kitaplarına ilişkin görüşleri ile okul türü arasından anlamlı bir ilişki var mıdır?
5. Öğretmenlerin ders kitaplarına ilişkin görüşleri ile ders verdiği sınıflar arasından anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. Yöntem

2.1. Araştırma modeli

Bu araştırma nicel verilerin toplanmasında kullanılan betimsel tarama modeli olan bir çalışmadır. Tarama modeli, geçmişte yada halen var olan bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2009). Betimsel tarama modelinde, belli bir zaman kesiti içinde çok sayıda denek ve objeden elde edilen verilerin analizi ile araştırma problemlerine cevap aranır (Arseven, 2001).

2.2. Evren ve örneklem

Bu araştırmanın evreni, KKTC’de 2014-2015 eğitim-öğretim yılı itibarıyla Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde yer alan ortaöğretim ikinci kademesindeki kurumlarda görev yapan Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenleridir. KKTC’de Genel Ortaöğretim Dairesi’ne bağlı ikinci kademedeki okullarda görev yapan Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin genel toplamı 78’dir. 78 öğretmenden %80.05 ile 54 öğretmen ile görüşülmüştür. Görüşülmeyen 28 kişi ile de saha çalışması sürecinde okulda bulunmayan ve ulaşılmayan öğretmenlerden oluşmaktadır. 78 kişilik evrenden 54 kişisi ile görüşülmesi sonucunda, çalışma %95 güven düzeyinde %1.7 hata payı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada öğretmenlerin cinsiyet, mesleki kıdem, görev yaptıkları okul türü ve ders verilenne göre Tablo 1’de sıklık ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlerin demografik özelliklerine göre dağılımı

	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	40	74.07
Erkek	14	25.93
Öğretmenlik Kıdemi		
5 yıl ve altı	19	35.19
6-10 yıl arası	18	33.33
11-15 yıl arası	10	18.52
16 yıl ve üzeri	7	12.97
Okul Türü		
Genel Lise	35	64.81
Anadolu Lisesi	14	25.93
Fen Lisesi	5	9.26
Ders Verilen Sınıf	Sayı (n)	Yüzde (%)
Lise I	3	5.56
Lise II	5	9.26
Lise III	4	7.41
Lise IV	5	9.26
Hepsi	37	68.52

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin %25.93 erkek, %74.07’si ise kadındır. Öğretmenlerin mesleki kıdeme göre % 35.19’u 5 yıl ve altı, % 33.33’ü 6-10 yıl arası, % 18.52’si 11-15 yıl arası, % 12.97’si 16 yıl ve üzerinde görev yapmıştır. Öğretmenlerin önemli bir kısmı % 64,81 ile genel lisede görev yapmakta iken, %25.93’ü Anadolu lisesi, % 9.26’sı ise fen lisesinde görev yapmaktadır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu % 68.52 ile 9,10,11,12. sınıflara ders verdiği görülmektedir.

2.3. Veri toplama araçları

Araştırmada öğretmenlerin Türk Edebiyatı ders kitabına ilişkin görüşleri Demir (2010) tarafından “Türk Edebiyatı Ders Kitaplarının Programa Uygunluğunun Değerlendirilmesi Anketi” ile toplanmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm öğretmenlerin kişisel bilgileri alınmış, ikinci bölümde öğretmenlerin Türk Edebiyatı ders kitabı ile ilgili görüşleri likert tipi ölçekle belirlenmiş ve bu durumda öğretmenlerin görüşleri derinlemesine analiz edilmiştir. Türk Edebiyatı Ders Kitaplarının Programa Uygunluğunun Değerlendirilmesi Anketi 4 kişisel bilgi sorusundan ve 4 faktörden oluşmaktadır. Bu faktörler; Ders Kitaplarının Türk Edebiyatı Dersinin Amaçlarına Uygunluğu, Ders Kitaplarının Kapsamlılık Açısından Uygunluğu, Ders Kitaplarının Metin Seçimi Açısından Uygunluğu, Ders Kitaplarının Program Yaklaşımı Açısından Uygunluğudur. Türk Edebiyatı Ders Kitaplarının Programa Uygunluğunun Değerlendirilmesi Anketi’nin geçerlilik ve güvenilirlik analizler Demir (2010) tarafından yapılmış, anketin yapı geçerliliği ve güvenilirliğinin bir ölçütü olan içsel tutarlılık katsayılarına bakılmıştır. Araştırmacı tarafından tekrar hesaplanan ve yapılan analiz sonucunda ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısının .96 olduğu görülmüştür.

2.4. Verilerin analizi

Araştırmada verilerin analizi için aşağıdaki istatistiksel işlemler yapılmıştır. Ön uygulamadan sonra elde edilen veriler SPSS for Windows 20.0 paket programında islenmiştir. Öğretmenlerin kişisel özellikleri ile ilgili tanımlayıcı istatistiksel analizler için standart sapma, frekans, yüzde alma teknikleri kullanılmıştır. Ölçeğin birinci bölümündeki maddelerle ilgili çözümlemede tek bir örneklemden toplanan verilerin betimlenmesinde kullanılan ve betimsel istatistik tekniklerinden olan, kategorik verilerin dağılımını özetlemede kullanılabilen frekans dağılımı kullanılmış ve yüzde olarak da ayrıca belirtilerek tablolastırılmıştır. Bu yöndeki bulgular ise dağılımın yoğunlaştığı maddeler doğrultusunda yorumlanmıştır. Öğretmenlerin kişisel özellikleri açısından yapılan karşılaştırmalarda bağımsız gruplar t testi ve varyans analizi işlemleri yapılmıştır.

3. Bulgular

Bu araştırmada “Türk Edebiyatı Ders Kitaplarının Programa Uygunluğunun Değerlendirilmesi Anketi” ile elde edilen bulgular ve bulguların yorumlanmasına yer verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin ölçeğe ve alt boyutlarına ilişkin toplam puanları

Alt boyutlar	n	X	s	min	max
Dersin Amaçları	54	3.02	0.23	2.55	3.55
Kapsamlılık	54	2.88	0.49	2.00	4.00
Metin Seçimi	54	3.31	0.26	2.60	3.90
Program Yaklaşımı	54	2.17	0.25	1.70	2.80
Ölçek Geneli	54	2.85	0.17	2.55	3.22

Tablo 2’de görülen Türk Edebiyatı ders kitaplarının programa uygunluğunun değerlendirilme alt boyutlarına ilişkin öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda X= 3.31 oranıyla metin seçimi alt boyutunun diğer boyutlara katılma oranından daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin ölçeğe ve alt boyutlara ilişkin görüşlerde program yaklaşımının X= 2.17 oranıyla daha az katılım gösterdiği tespit edilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre ölçeğe ve alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	x	s	T	p
Dersin Amaçları	Kadın	40	3.03	0.24	0.32	0.75
	Erkek	14	3.01	0.21	0.34	0.73
Kapsamlılık	Kadın	40	2.86	0.49	-0.70	0.48
	Erkek	14	2.96	0.52	-0.68	0.50
Metin Seçimi	Kadın	40	3.32	0.25	0.42	0.67
	Erkek	14	3.29	0.29	0.39	0.70
Program Yaklaşımı	Kadın	40	2.19	0.26	1.08	0.28
	Erkek	14	2.11	0.21	1.19	0.25
Ölçek Geneli	Kadın	40	2.85	0.17	0.15	0.88
	Erkek	14	2.84	0.16	0.16	0.87

Tablo 3’de görüldüğü gibi Türk Edebiyatı ders kitaplarının programa uygunluğunun değerlendirilmesi açısından, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre ölçeğe ve alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin karşılaştırılmasında toplam görüş puanları ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$). Bu bulgudan yola çıkarak; dersin amaçları, kapsamlılık, metin seçimi, program yaklaşımı ve ölçek geneli ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

Tablo 4. Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre ölçeğe ve alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin karşılaştırılması

Alt boyutlar	Mesleki Kıdem	n	X	s	min	max	F	p
Dersin Amaçları	5 yıl ve altı	19	3.10	0.18	2.82	3.55	2.21	0.10
	6-10 yıl arası	18	2.97	0.24	2.55	3.45		
	11-15 yıl arası	10	3.07	0.25	2.64	3.45		
	16 yıl ve üzeri	7	2.88	0.24	2.55	3.27		
Kapsamlılık	5 yıl ve altı	19	2.78	0.53	2.00	3.50	0.97	0.41
	6-10 yıl arası	18	2.88	0.41	2.25	3.75		
	11-15 yıl arası	10	2.93	0.58	2.25	3.75		
	16 yıl ve üzeri	7	3.14	0.45	2.75	4.00		
Metin Seçimi	5 yıl ve altı	19	3.33	0.29	2.60	3.70	3,61	0.02*
	6-10 yıl arası	18	3.31	0.21	2.90	3.60		
	11-15 yıl arası	10	3.46	0.25	3.10	3.90		
	16 yıl ve üzeri	7	3.07	0.14	2.90	3.30		
Program Yaklaşımı	5 yıl ve altı	19	2.14	0.27	1.70	2.60	1.42	0.25
	6-10 yıl arası	18	2.16	0.18	1.80	2.60		
	11-15 yıl arası	10	2.12	0.26	1.80	2.60		
	16 yıl ve üzeri	7	2.34	0.29	2.10	2.80		
Ölçek Geneli	5 yıl ve altı	19	2.84	0.20	10.22	12.87	0.39	0.76
	6-10 yıl arası	18	2.83	0.14	10.48	12.61		
	11-15 yıl arası	10	2.89	0.17	10.62	12.29		
	16 yıl ve üzeri	7	2.86	0.15	10.60	12.39		

Tablo 4’de görüldüğü gibi Türk Edebiyatı ders kitaplarının programa uygunluğunun değerlendirilmesi açısından, öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre ölçeğe ve alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin karşılaştırılmasında toplam görüş puanları ile mesleki arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$). Ancak öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre ölçeğe ve alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin karşılaştırılmasında metin seçimi alt boyutuna ilişkin ($p<0.05$) anlamlı fark bulunduğu görülmüştür. Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre metin seçimi alt boyutunda yaşanan anlamlı farklılıkta 16 yıl ve üzeri ($X=3.07$) öğretmen mesleki kıdemlerinin diğerlerine göre daha düşük olduğu görülmüştür. Dolayısıyla bu bilgilerden yola çıkarak öğretmenlerin ders kitaplarına ilişkin mesleki kıdem doğrultusunda katılımlarında paralellik olduğu; ancak metin seçiminde belirli üst kıdemli öğretmenler bu duruma daha az katılım gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 5. Öğretmenlerin okul türüne göre ölçeğe ve alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin karşılaştırılması

Alt boyutlar	Lise Türü	n	x	S	Min	max	F	p
Dersin Amaçları	Genel Lise	35	3.00	0.23	2.55	3.55	0.92	0.41
	Anadolu Lisesi	14	3.04	0.26	2.55	3.45		
	Fen Lisesi	5	3.15	0.15	2.91	3.27		
Kapsamlılık	Genel Lise	35	2.96	0.51	2.00	4.00	1.43	0.25
	Anadolu Lisesi	14	2.70	0.45	2.00	3.50		
	Fen Lisesi	5	2.90	0.42	2.25	3.25		
Metin Seçimi	Genel Lise	35	3.28	0.25	2.60	3.70	1.58	0.22
	Anadolu Lisesi	14	3.31	0.26	3.00	3.70		
	Fen Lisesi	5	3.50	0.27	3.20	3.90		
Program Yaklaşımı	Genel Lise	35	2.12	0.24	1.70	2.70	2.67	0.08
	Anadolu Lisesi	14	2.22	0.24	1.80	2.80		
	Fen Lisesi	5	2.36	0.23	2.10	2.60		
Ölçek Geneli	Genel Lise	35	2.84	0.17	10.22	12.87	1.83	0.17
	Anadolu Lisesi	14	2.82	0.16	10.54	12.40		
	Fen Lisesi	5	2.98	0.07	11.52	12.32		

Tablo 5’te görüldüğü gibi Türk Edebiyatı ders kitaplarının programa uygunluğunun değerlendirilmesi açısından, öğretmenlerin okul türü ölçeğine ve alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin karşılaştırılmasında toplam görüş puanları ile okul veya lise türü arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görülmüştür ($p>0.05$). Öğretmenlerin okul türü ölçeğine ve alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin karşılaştırılmasında dersin amaçları alt boyutunun toplam görüş puanlarının aritmetik ortalamasının en yüksek ($X=3.15$) Fen Lisesi olduğu söylenebilir. Kapsamlılık alt boyutunun toplam görüş puanlarının aritmetik ortalamasının en yüksek ($X=2.96$) Genel Lise

olduğu söylenebilir. Metin seçimi alt boyutunun toplam görüş puanlarının aritmetik ortalamasının en yüksek ($X=3.50$) Fen Lisesi olduğu söylenebilir. Program yaklaşımı alt boyutunun toplam görüş puanlarının aritmetik ortalamasının en yüksek ($X= 2.36$) Fen Lisesi olduğu söylenebilir. Ölçek Geneli alt boyutunun toplam görüş puanlarının aritmetik ortalamasının en yüksek ($X=2.92$) Fen Lisesi olduğu söylenebilir.

Tablo 6. Alt boyutlara ilişkin korelasyonlar

		Dersin Amaçları	Kapsamlılık	Metin Seçimi	Program Yaklaşımı
Dersin Amaçları	r	1			
	p				
	n	54			
Kapsamlılık	r	-0.07	1		
	p	0.59			
	n	54	54		
Metin Seçimi	r	0.06	-0.06	1	
	p	0.69	0.67		
	n	54	54	54	
Program Yaklaşımı	r	-0.05	0.25	-0.10	1
	p	0.73	0.07	0.48	
	n	54	54	54	54

Tablo 6'da görüldüğü gibi Türk Edebiyatı ders kitaplarının programa uygunluğunun değerlendirilmesi açısından, öğretmenlerin alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin karşılaştırılmasında toplam görüş puanları ile alt boyutlara ilişkin korelasyon olarak anlamlı fark olmadığı görülmüştür ($p>0.05$). Bu bulgulara dayanarak bu korelasyonlar tüm alt boyutlar çerçevesinde pozitif yönlüdür.

4. Sonuçlar

KKTC'inde 2014-2015 eğitim-öğretim yılında ortaöğretim ikinci kademesinde yer alan ve kullanılan Türk Edebiyatı ders kitapları, Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi ele alınmıştır. Araştırma sonucunda, ders kitapları, öğretmen görüşlerine göre öğretim programına uygun bulunmamıştır. Cinsiyet, meslekî kıdem, görevli oldukları okul türü, Türk Edebiyatı dersini okuttukları sınıflar gibi öğretmenlerin kişisel özelliklerine göre de uygun bulma noktasında anlamlı bir fark oluşmamıştır. Bütün öğretmenler birbirine yakın görüşler ifade etmişlerdir. Dolayısıyla öğretmenler, hem fikir oldukları ve çoğunluk olarak katıldıkları belirli olan dersin amaçları, kapsamlılık, metin seçimi, program yaklaşımı gibi boyutlarda ders kitaplarını genel olarak yeterli bulmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada elde edilen sonuçlar, ilgili literatür kapsamında da destek gördüğü sonucuna ulaşılmıştır. Demir (2010), Çetin (2008), Özatalay (2007), Yıldız (2007), Çelebioğlu (2007), yaptıkları araştırmalarla benzer sonuçlar göstermektedir. Araştırmada öğretmen görüşlerine programın uygunluğu yapılan araştırmalarda, öğretmenler, ders kitaplarını genel olarak istenilen veya beklenen özellikte yeterli bulamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen görüşlerinin farklılaşması ile ilgili sonuçlar cinsiyet, meslekî kıdem, görevli olunan okul türü gibi çeşitli değişkenlerin etkisi açısından karşılaştırıldığında Adıbelli (2007) ve Yıldırım'ın (2006) araştırmalarıyla benzer sonuçların ortaya çıktığı görülmüştür.

Kaynakça

- Abraham, M. R., Grzybowski, E. B., Renner, J. W., & Marek, E. A. (1992). Understandings and misunderstandings of eighth graders of five chemistry concepts found in textbooks. *Journal of Research in Science Teaching*, 29(2), 105-120.
- Alderson, P. (2000). Children as researchers: The effects of participatory rights on research methodology', in P. Christensen & A. James (Eds) *Research with Children: Perspectives and Practices*. (pp.241-257). Falmer Press, London.
- Arslan, S., ve Özpınar, İ. (2009). ilköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 97-113.
- Ashvind, N. S., Johnny, L.M., Christopher, L.C., & Angela, D.A. (2009). Readability and reading level of behavior treatment plans in intellectual disabilities. *Journal of Developmental and Physical Disabilities*, 21, 185-194.
- Bishop, B. A., ve Anderson, C. W. (1990). Student conceptions of natural selection and its role in evolution. *Journal of Research in Science Teaching*, 27(5), 415-427.
- Ceyhan, E., ve Yiğit, B. (2003). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ceyhan, E., ve Yiğit, B. (2003). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çalışkan, N. (1996). *Türkiye'deki Ortaöğretim Edebiyat Ders Kitapları Üzerine Edebiyat Eğitimi Açısından Bir Değerlendirme*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.
- Çetinkaya, G. (2010). Türkçe Metinlerin Okunabilirlik Düzeylerinin Tanımlanması ve Sınıflandırılması. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demir, C., C. (2010). *Türk Edebiyatı Ders Kitaplarının Programa Uygunluğunun Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Balıkesir Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.
- Demirel, Ö., ve Kiroğlu, K. (2005). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Dubay, W. H. (2004). *The Principles of Readability*. U.S. : Impact Information.
- Eren, K. S. (1994). ilköğretim Okullarında Okutulan Türkçe Ders Kitaplarının Program Amaçlarına Ulaşılabilirlik Düzeyi. *Ankara Üniv. Sosyal Bilimler Ens. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.
- Güneş, F. (2002). Ders Kitaplarının İncelenmesi. Ankara: Ocak Yayınları.
- Güzel, H., Oral, İ., ve Yıldırım, A. (2009). Lise II Fizik Ders Kitabının Fizik Öğretmenleri Tarafından Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 133-142.
- Hızarcı, S. H. (2009). ilköğretim 6. Sınıf Yeni Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Okunabilirlik Düzeylerinin İncelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kılıç, A., ve Seven, S. (2003). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Kılıç, Z., Atasoy, B., Teremiz, N., fieren, M., ve Ercan, L. (2001). *Fen Bilgisi 4-8 Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Lubben, F., Campbell, B., Kasanda, C., Kapenda, H., Gaoseb, N., ve Kandjeo-Marenga, U. (2003). Teachers' Use of Textbooks' Practice in Namibian Science Classrooms. *Educational Studies*, 29(2/3), 109-124.
- MEB (2014). Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Programı (9-10-11. SINIF), Orta Öğretim Genel Müdürlüğü Lise Ders Programları, MEB Yayınları, İstanbul.
- Moulton, J. (1997). *How do Teachers Use Textbooks? A Review of the Research Literature*. Health and Human Resources Analysis: Burea for Africa.
- Mülayim, H., ve Soran, H. (2002). Lise 1 biyoloji ders kitapları ve haftalık ders saatleri hakkında öğrenci öğretmen ve okul yöneticilerinin görüş ve önerileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 185-197.
- Özbay, M. (2000). *Öğretmen Görüşlerine Göre Ankara Merkez İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi*. Ankara.
- Solmaz, E. (2009). ilköğretim 4. ve 5. Sınıf Düzeylerindeki Türkçe Metinlerde Cümle Uzunluğu, Kelime Uzunluğu ve Kelime Hazinesinin Okunabilirlik Üzerine Etkisi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Stern, L. & Roseman, E. (2004). Can middle-school science textbooks help students learn important ideas? Findings from project 2061's curriculum evaluation study: life science. *Journal of Research in Science Teaching*, 41(6), 538-568.
- Stylianidou, F., Ormerod, F., & Ogborn, J. (2002). Analysis of science textbook pictures about energy and pupil's readings of them. *International Journal of Science Education*, 24(3), 257-283.
- Synder, V. L., & Broadway, F. S. (2004). Queering High School Biology Textbooks and Pedagogy. *Journal of Research in Science Teaching*, 41(6), 617-636.
- Tepebaşılı, F. (2005). "Okuma ve Metin Seçimi Sorunu". Edebiyat Yazıları. Ankara: Hece Yayıncılık.
- Ünsal, Y., ve Güneş, B. (2004). Bir kitap inceleme çalışması örneği olarak MEB lise 1. sınıf fizik ders kitabına eleştirel bir bakış. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (3), 305-321.
- Yalçın, A. (1996). Türkçe Ders Kitaplarının Plânlanması ve Yazılması. *Türk Yur-du*, 107, 24-27.
- Yapıcı, M. (2004). ilköğretim I. Kademe Ders Kitaplarının Öğrenci Düzeyine Uygunluğu. *Uluslar Arası İnsan Bilimleri Dergisi*.
- Zahorik, J. A. (1991). Teaching style and textbooks. *Teaching and Teacher Education*, 7(2), 185-196.